

Cuprins

Abrevieri.....	XIII
Cuvânt-înainte	XV
I. Unele aspecte privind apariția și evoluția constituțiilor. Reflecții privind constituționalismul românesc	1
A. Cauze care au determinat apariția constituțiilor	1
B. Teorii care fundamentează noțiunea de constituție.....	3
C. Constituții și constituționalism	5
D. Semnificații politice și juridice ale noțiunii de constituție	6
II. Considerații teoretice și de jurisprudență privind adoptarea și revizuirea constituțiilor	12
A. Procedee de adoptare a constituției	12
1. Inițiativa adoptării constituției	12
2. Modurile de adoptare	13
B. Revizuirea constituției ca instituție juridică	14
C. Procedura de revizuire a Constituției României	20
D. Analiza programelor și propunerilor de revizuire a constituției.....	23
E. Suspendarea și abrogarea constituției	31
III. Conținutul normativ al Constituției. Doctrină și jurisprudență	33
A. Identificarea și clasificarea conținutului normativ	33
B. Specificul normelor și principiilor cuprinse în constituție.....	36
C. Exigențele codificării aplicate conținutului normativ al constituției.....	38
IV. Concepții filosofice și juridice care implică principiul proporționalității	47
A. Considerații generale despre proporționalitate ca principiu al dreptului	47
B. Aspecte de doctrină filosofică	48
C. Bazele teoretice ale proporționalității reflectate în doctrina juridică română	56
V. Principiul proporționalității și organizarea statală a puterii	63
A. Separația și echilibrul puterilor în stat, analizate din perspectiva principiului proporționalității.....	63
B. Reflectarea principiului proporționalității în sistemul instituțional al puterii în România	66
C. Aplicarea principiului proporționalității la structura, organizarea și funcționarea Parlamentului României	69

VI. Supremația constituției de la teorie la realitate. Comportamentul

constituțional loial.....	73
A. Considerații generale privind supremația Constituției	73
B. Considerații privind conceptele de legalitate și legitimitate	76
C. Definiția și trăsăturile supremației constituției	77
1. Conceptul de supremație a constituției	78
2. Fundamentarea științifică a supremației constituției.....	79
3. Semnificații ale supremației constituției	80
D. Garanții ale supremației constituției.....	81
E. Garantarea supremației Constituției prin controlul judecătoresc al actelor juridice emise cu exces de putere sau neconstituționale	82
1. Scurte considerații privind delimitarea puterii discreționare de excesul de putere în activitatea autorităților statului.....	82
2. Competența instanțelor judecătorești de a cenzura actele juridice neconstituționale.....	84
3. Competența instanțelor judecătorești de a cenzura actele juridice emise cu exces de putere	86
F. Consecințele juridice ale supremației constituției	88
G. Supremația constituției și aplicarea normelor constituționale de instanțele judecătorești	88
H. Aspecte de practică judiciară constituțională privind garantarea supremației Constituției	90
I. Comportamentul constituțional loial al autorităților statului în activitatea de interpretare și aplicare a normelor constituționale.....	95

VII. Aspecte privind istoria constituțională a României..... 102

A. Periodizarea dezvoltării constituționale a statului român.....	102
B. Aspecte generale privind evoluția constituționalismului și a constituțiilor în România	103
C. Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris	114
D. Constituția din 1866	115
E. Constituția din 1923.....	116
F. Marea guvernare liberală. Constituția din 1923. Reformele pentru modernizarea statului român.....	117
G. Documente constituționale ale Marii Uniri	119
H. Constituția din 1938	122
I. Acte constituționale adoptate în perioada 1944-1948.....	123
J. Constituțiile române din 1948, 1952 și 1965.....	125
K. Acte constituționale adoptate în perioada 22 decembrie 1989 - 8 decembrie 1991	126
L. Conținutul normativ al Constituției României din 1991	127
M. Modificări aduse conținutului normativ al Constituției României ca urmare a Legii de revizuire din anul 2003	128
N. Considerații generale privind monarhia constituțională și republica în România.....	129
1. Considerații generale privind forma de guvernământ.....	129

2. Monarhia constituțională în România	132
3. Republica în perioada postbelică (1947-1989)	135
4. Constituția din 1991 și forma de guvernământ	136
5. Posibile soluții	137

VIII. Aspecte filosofice și constituționale privind principiul

egalității în drepturi.....	139
A. Elemente de conținut juridic.....	139
B. Principiul egalității – un caz particular al proporționalității	140
C. „Echilibrul echitabil” – semnificații constituționale.....	142
D. Interferența dintre principiile proporționalității și egalității în jurisprudența Curții Constituționale.....	148

IX. Așezarea justă a sarcinilor fiscale, un caz particular al

principiului egalității	153
A. Considerații generale.....	153
B. Examen de jurisprudență a Curții Constituționale privind așezarea justă a sarcinilor fiscale.....	155
C. Interferența dintre principiile proporționalității și nondiscriminării	157

X. Rolul judecătorului național în aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului

162

XI. Legalitatea ingerințelor statului în exercitarea unor drepturi și libertăți fundamentale

165	
A. Conținut juridic	165
B. Considerații generale	165
C. Restrângerea exercițiului unor drepturi și principiul proporționalității. Jurisprudență constituțională	174
D. Limite, restrângeri și derogări privind exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale	175
E. Aspecte din jurisprudența Curții Constituționale privind limitele, condițiile și restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți fundamentale.....	178

XII. O posibilă revizuire a Constituției României în spiritul valorilor și tradițiilor democratice ale poporului român

185	
A. Argument.....	185
B. Propuneri pentru o posibilă revizuire a Constituției României.....	187
C. Unele concluzii	197

XIII. Despre stat și suveranitate.....

198	
A. Elemente definitorii ale statului	198
B. Funcțiile statului	200
C. Elementele statului	201
D. Structura de stat.....	204
E. Forma de guvernământ	206

F. Caracterele statului român	210
G. Atributele statului roman.....	217
H. Aspecte ale jurisprudenței Curții Constituționale privind caracterele și atributele statului (art. 1 din Constituție)	223
XIV. Constituționalitatea restrângerii exercițiului unor drepturi și libertăți în situații excepționale.....	231
A. Puterea discreționară și excesul de putere. Situațiile excepționale	231
B. Neconstituționalitatea restrângerii exercițiului unor drepturi pe durata existenței stării de urgență și a stării de alertă. Exces de putere	234
C. Concluzii	239
XV. Aspecte ale jurisprudenței Curții Constituționale privind rolul Parlamentului, organizarea internă și exercitarea funcției legislative.....	240
A. Considerații generale.....	240
B. Rolul și structura Parlamentului (art. 61 din Constituție).....	241
C. Organizarea internă a Parlamentului (art. 64 din Constituție)	244
D. Funcția legislativă a Parlamentului (art. 73-78 din Constituție).....	248
XVI. Uniunea Europeană și România. Colaborare, sprijin sau dominație și subordonare?	252
A. Considerații introductive	252
B. Despre globalizare. Noțiuni și istorie.....	254
C. Scurte considerații despre organizația europeană suprastatală „Uniunea Europeană”	257
D. Supremația Constituției în contextul principiului priorității dreptului UE.....	260
E. Raportul dintre dreptul UE și normele constituționale	262
F. Ce reprezintă Uniunea Europeană pentru România	266
G. Unele concluzii.....	269
XVII. Cum este posibilă dictatura în democrație? Aspecte juridice, filosofice și teologice.....	271
A. Putere și libertate.....	271
B. Laicizarea statului și a societății civile contemporane, premise ale dictaturii în democrație	272
C. Dictatură și democrație	279
D. Legalitate și legitimitatea puterii statului în democrație	282
XVIII. Aspecte constituționale și teologice privind exercitarea libertății de conștiință și religioase în perioada pandemiei.....	285
A. Biserica la vreme de încercare.....	285
B. Libertatea de conștiință la vreme de încercare.....	291
C. Gânduri de final.....	294

XIX. Supremația Constituției și Codurile penale. Infracțiuni săvârșite de autoritățile publice pe durata stării de asediu și a stării de alertă	295
A. Constituționalitatea și constituționalizarea unor reglementări din Codurile penale	295
B. Efectele deciziilor Curții Constituționale în procesul penal	301
C. Infracțiuni săvârșite de autorități pe durata stării de urgență și a stării de asediu nesancționate încă	302
XX. Convergența sistemelor și creșterea economică mondială.	
România în contextul globalizării și creșterii economice	306
A. Teoria convergenței sistemelor	306
B. Teoria creșterii economice zero.....	309
C. Un experiment reușit: România a implementat cerințele „teoriei creșterii economice zero”	315
D. Reflecții de final	320
XXI. Normativismul social și ortodox. Tradiție și actualitate	324
A. Determinism, normativism și libertate	324
B. Normativismul social.....	330
C. Normativismul ortodox, harul și iubirea milostivă a lui Dumnezeu	338
D. Concluzie.....	344
XXII. Actualitatea demersului filosofic privind construcția și aplicarea principiilor dreptului.....	345
A. Reflecții privind posibilitatea și necesitatea filosofiei dreptului	345
B. Scurte considerații despre principii în filosofie și științe.....	347
C. Aspecte de doctrină privind principiile dreptului	349
D. Principii metafizice și principii construite.....	356
XXIII. Doctrina contractului social și constituționalismul contemporan.....	360
A. Actualitatea temei.....	360
B. Unele considerente privind filosofia și doctrina contractului social la Thomas Hobbes	361
1. Originea societății și a statului	361
2. Aspecte critice privind filosofia socială a lui Hobbes.....	366
C. John Locke – precursor al liberalismului și constituționalismului contemporan	368
1. Experiența, unica sursă a cunoștințelor noastre	368
2. Libertatea, legitimitatea consensului și supremația dreptului	372
3. Relația omului cu statul și individualismul democratic contemporan	375
D. Omul, societatea și statul în gândirea filosofică și politică a lui Jean Jacques Rousseau.....	377
1. Repere biografice.....	377
2. Bazele gândirii filosofice: ființă și aparență	379
3. Libertate naturală și libertate socială	385

XXIV. De la libertățile juridice la libertatea ontologică.....	387
A. Introducere	387
B. Despre libertate și libertățile juridice.....	387
C. Aspecte ale dimensiunii ontologice a libertății.....	392
D. Concluzii	395
XXV. Precarități, neîmpliniri și împliniri ale libertății.....	397
A. Libertatea naturală.....	397
B. Libertatea stării sociale sau juridice a omului	401
XXVI. O interpretare jusnaturalistă contemporană a dreptului.....	407
A. Bazele naturale ale dreptului	407
B. Paradigme ale unității și atemporalității dreptului.....	415
C. Gânduri de final.....	418
XXVII. Drepturile omului. Viața, ca drept fundamental.....	420
A. Argument.....	420
B. Considerații generale privind drepturile și libertățile constituționale fundamentale ale omului.....	422
1. Noțiune și natură juridică.....	422
2. Evoluția drepturilor și libertăților fundamentale.....	424
3. Corelația dintre reglementările interne și cele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului și cetățeanului.....	426
C. Dreptul la viață. Conținut, semnificații și limite juridice	427
D. Concluzii	436
XXVIII. Unele considerații privind istoria dreptului românesc.	
Nicolae Iorga istoric al dreptului.....	437
A. Scurtă pledoarie pentru actualitatea și importanța istoriei dreptului românesc.....	437
B. <i>Jus Valachicum</i>	439
C. Câteva izvoare scrise ale dreptului românesc feudal.....	441
D. Libertatea ca fapt istoric al dreptului în opera lui Nicolae Iorga.....	442
XXIX. Istrate Micescu, un om de drept.....	446
A. Cultură și personalități culturale în spațiul românesc. Cultura juridică.....	446
B. Istrate Micescu – o viață închinată dreptului și dreptății	448
C. Constituția din 1938	450
D. Omul, dreptul și dreptatea	455
E. Unele concluzii	457
Bibliografie.....	459